శ్రీ రమణ జ్యోతి — Sri Ramana Jyothi

జూన్ 2019 — June 2019

ఈ సంచికలో ... — IN THIS ISSUE ...

1.	డా॥ కే.యస్. గారి 59వ ప్రవచనం (2)	తాడిమేటి సత్యనారాయణ	3
2.	శ్రీ భగవాన్ సేవలో	జి. శ్రీహరి రావు	10
3.	శ్రీరమణ మహర్షి యొక్క భక్తాగ్రేసరులు	మల్లాది ఫణిమాల	18
4.	భగవాను, ప్రాణాయామం	డా. వి. రామదాస్ మూర్తి	22
5.	**Moving Tales from Mahabharatha**	Dr.K.Subrahmanian	30
6.	**Sri Ramana Chatvarimsat**	V. Krithivasan	36
7.	**Lest We Forget**	Goteti Raja Rao	40
8.	**Saints of Periapuranam Meyporul Nayanar**		46
9.	**Kaupinavanthah Khalu Bhagyavantah**	Suri Nagamma	48
10.	**Sankalpam**		51

Events in Sri Ramana Kendram in June

1. Satsang - Every Sunday - 9.00 - 10.45 a.m.
2. 3rd Sunday - Meditation - 9.00 - 10.45 a.m.
3. 6th June - Punarvasu Satsang - 6.00 - 7.15 p.m.

© Copyrights of all the material used from Sri Ramanasramam publications in Sri Ramana Jyoti either in excerpted form, translated form or serialised form totally belong to Sri Ramanasramam, Tiruvannamalai.

శ్రీ రమణజ్యోతి వ్యవస్థాపకులు : కీ॥శే॥ డా॥ కె. సుబ్రహ్మణియన్
(వ్యవస్థాపక అధ్యక్షులు, శ్రీరమణకేంద్రం)

(గత సంచిక తరువాయి) తెలుగు అనువాదం: తాడిమేటి సత్యనారాయణ

శ్రీ మణి గారి భాషణ

ఆశ్రమంలో చిరకాల భక్తులు

నాకు ప్రవచనాలు ఇవ్వడం కాని, మాట్లాడటం కాని అలవాటు లేదు. అయినా కొన్ని ఆలోచనలను మీతో పంచుకొంటాను. ముఖ్యంగా రమణాశ్రమ విషయాలు. ఆశ్రమంతో మాకు ఎంతో సన్నిహిత సంబంధమున్నది. ఆశ్రమం అధ్యక్షులు శ్రీ వెంకటరామన్ మధుమేహ వ్యాధితో బాధపడుతున్నప్పటికీ, ఎప్పటి వలె వారు ఎంతో చురుకుగా ఆశ్రమ వ్యవహారాల్లో పాల్గొంటున్నారు. చిరకాలం నుండి వుంటున్న భక్తులలో శ్రీరామ స్వామి పిళ్లై వృద్ధులు. వారూ బాగున్నారు. వారు నూరవ సంవత్సరం వయస్సులో అడుగుపెట్టబోతున్నారు. ఇటీవల వారికి జరిగిన శస్త్ర చికిత్స తర్వాత కోలుకొంటున్నారు. భక్తులు శ్రీ నారాయణ రాజుగారు, శ్రీ బలరామరెడ్డిగారు, కనకమ్మగారు ఈ మధ్యనే మండు వేసవి కాబట్టి మరో ప్రదేశానికి వెళ్లారు. వారు ఆశ్రమానికి ఏ రోజయినా తిరిగి రావచ్చును. శ్రీ బలరామరెడ్డిగారు బెంగళూరులోను, కనకమ్మగారు మద్రాసులోను వున్నారు. ద్వారకనాథ రెడ్డిగారు కూడా ఆరోగ్యంగా వున్నారు. శ్రీ ఓరుగంటి రామచంద్రయ్యగారిని మీరందరూ కలిసే వుంటారు, వారూ బాగున్నారు. వారిని "ఆశ్రమం అల్లుడు" అని అంటారు.

కుంజుస్వామిగారి కంటే రామస్వామి పిళ్లై వయసులో పెద్దవారు. పిళ్లై కాలేజి చదువు మానివేశారు. డిగ్రి కూడా పూర్తి

చేయలేదు. కారణం గాంధీగారే కావచ్చు లేదా ఆధ్యాత్మిక తృష్ణ కావచ్చు. నాకు తెలియదు. ఆశ్రమంలో ఇద్దరు పాశ్చాత్య భక్తులున్నారు. ఒకరు ఆస్బార్న్, మరొకరు చాడ్విక్. ఆస్బార్న్ బ్రిటిషు వారు, మంచి విద్యావేత్త. చాడ్విక్ ఒక సైనికుడు. విశాలమయిన భుజాలతో పొడగరి, అందగాడు. అట్లాగే కుంజుస్వామి, రామస్వామి కూడా. కుంజుస్వామి మృదుస్వభావం గలవాడు. రామస్వామి సదా పని మీదే ధ్యాస కల్గినవారు. స్కందాశ్రమానికి వెళ్లే నడకదారిని, ఒకళ్లిద్దరి సహాయంతో రామస్వామిగారే వేశారు. ఆశ్రమ తోటపని అంతా వారే చేసేవారు. ఆ రోజుల్లో ప్రతి వస్తువుకు ఊళ్లోకి వెళ్లాలి. రామస్వామి చాలా నిదానంగా ఒక సైకిలుపై వూళ్లోకి వెళ్లేవారు. తిరిగి రాగానే, చిన్నస్వామి మరొక వస్తువు కావాలని చెప్పగానే వెంటనే సైకిలులో వెళ్లేవారు. అందుకే వారిని ఆశ్రమవాసులు "సైకిల్ స్వామి" అని పిలిచేవారు. ఇపుడు ఆశ్రమంలోనే వుంటున్నారు. దేవరాజ మొదలియార్ గారు కూడా ఆశ్రమంలోనే వుంటున్నారు. "డే బై డే విత్ భగవాన్" అనే పుస్తకం వ్రాశారు. తమ అనుభవాలను ఎప్పుడూ భగవాన్‌తో చెప్పుకొనేవారు. వారికి ఏదీ వినబడదు. వారితో సంభాషణ ఎంతో కష్టం. కాని వారు చెప్పింది వింటే చాలు. నా పెద్దన్నగారు సుందరం తమ ఉద్యోగ విరమణానంతరం ఆశ్రమ బాధ్యతలను స్వీకరించారు. వారు ఇప్పుడు ఆశ్రమానికి మేనేజరు. శ్రీ గణేశన్ బాగానే ఉన్నారు. ప్రస్తుతం "మౌంటెన్ పాత్" పనులలో నిమగ్నమై వున్నారు. ఆశ్రమం బాగా పనిచేస్తోంది. అంతా భగవాన్ యొక్క అనుగ్రహమే. గోశాల చక్కగా ఉంది. గోశాలను కొంచం పెద్దది చేశాము. ఒక్క ఆవుతో ప్రారంభమయిన ఈ గోశాలలో ప్రస్తుతము

93 పశువులున్నాయి. నెమళ్ల సంఖ్య కూడా పెరిగిందని చెప్ప డానికి చాలా సంతోషంగా ఉంది. ఎందుకంటే తమిళాడు పాఠశాల పుస్తకంలో కేవలం రెండు స్థలాలలోనే నెమళ్లు కనబడతాయని వుంది. ఒకటి రమణాశ్రమం రెండవది తమిళనాడులో మరొక ప్రదేశము, విరాళిమలై. విరాళిమలై తిరుచినాపల్లి మధురై రహదారిలో వుంది.

ఆశ్రమ కట్టడాలు

ఇక ఇతర కట్టడాల విషయానికొస్తే, ధ్యానమందిరం చుట్టూ ఒక కంచె కట్టబడింది. ఇప్పుడున్న భక్తుల రద్దీ కారణంగాను, టవును నుండి వచ్చే ప్రజల సంఖ్య అధికమవడం చేతను, చెక్కలతో కంచెకట్టాము. ఇపుడు బాగానే వుంది. ధ్యానమందిరం దగ్గర నిశ్శబ్దం చోటు చేసుకొంది. నీటి ఎద్దడి ఆశ్రమంలో ఇపుడు లేదు. రోజంతా ఆశ్రమం పనులలో మునిగి వున్నాను. రెండు అనుభవాలను మీతో పంచుకొంటాను.

ఇది జరిగి అయిదు ఆరేళ్లయింది. పొంగల్ మర్నాడు మాట్టు పొంగల్ (కనుమ). గోశాలలో వున్న పశువులను ఆశ్రమవాసులుగా పరిగణించడం ఒక ఆచారమయింది. ఆశ్రమవాసులందరికీ, భగవాన్ అనుగ్రహం వలన, వంటకు నాణ్యమయిన పదార్థాలే వాడబడతాయి. ప్రొద్దుటూరు నుండి నెయ్యి, మరొకచోటు నుండి పప్పులు వచ్చేవి. గోశాలకు ముఖ్యమయిన వస్తువు గడ్డి. కొన్ని గడ్డి మోపులు లావుగా భారీగా వుండేవి. అందువలన గడ్డి పాములను సిద్ధం చేయటం అదొక పెద్ద పని. ఇది మామూలుగా జనవరి నెలలో జరుగుతుంది. ముఖ్యంగా కోతలు అయిన

తర్వాత ''పొన్ని'' అనే ప్రత్యేకమైన గడ్డి మంచిది. చాలా పొడవైన కాడలతో వుండేది. ఆ రోజు ఎంతో శ్రమపడి గడ్డి కొన్నాము. మూడు గడ్డివాములు చేశాము. వర్షాలు లేక కరవు కాలం అపుడు. కనుమ దినము పనివాళ్లందరూ సెలవు తీసుకొని వారివారి గ్రామాలకు వెళ్లేవారు.

అనుకోని సంఘటనలు

ఆనాడు ఉదయం 10.00-10.30 గంటల మధ్య అగ్ని అంటుకొంది. అది ఎలాగా అంటుకొన్నదో మాకు తెలియదు. గడ్డివాములో నిప్పు చాలా భయంకరమయినది. అది ఆర్పడం అత్యంత కష్టమయినపని కూడ. మూడు అగ్నిమాపక ఇంజన్లతో బాటు పోలూరు నుండి ఇంజన్లు రప్పించారు. అగ్నిమాపక దళము వారన్నారు గడ్డిని లాగాలి తర్వాత అగ్నిని ఆర్పాలి. దాదాపు 11 గంటల పాటు అగ్నితో పోరాడవలసి వచ్చింది. ఎంతో బాధాకర మయిన సంఘటన అది. ప్రతి కనుమదినము మాదిరి గోశాలలో ఉదయం పూజ చేస్తాము. ఆ విషాదకరమైన రోజున పనివాళ్లు ఎవ్వరూ లేరు. ఆశ్రమంలో అందరూ వచ్చి సహాయం చేశారు. మొత్తానికి మంటలను ఆర్పేశాము. కాని మానసికంగా క్రుంగి పోయాము. అందరూ అలసి పోయారు. తర్వాత రామస్వామి పిళ్లై వచ్చారు. పూనకం వచ్చినట్లు కనబడ్డారు. అప్పటికి హెర్నియా ఆపరేషన్ ఇంకా జరుగలేదు. చిందరవందరగా పడివున్న గడ్డి, పరిస్థితి గందరగోళంగా వున్న సమయంలో రామస్వామి పిళ్లై నా దగ్గరకు వచ్చి నాతో ''మణి, ఇది భగవాన్ అనుగ్రహం అనుకో. ఒక వారం ముందు ఇది జరిగివుంటే ఏమయ్యేదో! అపుడు

భగవాన్ జయంతి'' అని వెళ్లిపోయారు. ఆ మాట అన్న మరుక్షణమే మాలో క్రొత్త ఉత్సాహం పొంగింది. ఎందుకు కనుమ నాడు జరగాలి?

రెండు మూడు రోజులు తర్వాత, ఒక భక్తుడు రెండువేల ఐదు వందల డాలర్లు పంపాడు. అతని జాబులో కేవలం గోశాల గురించే వ్రాశాడు. మేము ఎంతో సంతోషపడ్డాం. విషయం అంతటితో ఆగలేదు. మేము పొన్ని రకం గడ్డి కొనాలి. తిరువణ్ణామలై ఇతర చుట్టు ప్రక్కల వూళ్లల్లో క్షామం నెలకొంది అప్పట్లో. కాని మాకు మేలు రకమైన ఆ పొన్నిగడ్డి మాత్రమే కావాలి. మీరు ఆశ్చర్యపోతారు, పది రోజులలో గడ్డి మాకు దొరికింది. చెంగం దాటి ఒక గ్రామంలో ఒకరు పొన్ని గడ్డి వామును పెట్టుకొన్నాడు. ఒకవేళ ఈ ప్రమాదం గురించి విన్నాడేమో మాకు తెలియదు. భగవాన్ అనుగ్రహం, కరుణ ఎప్పుడూ లభిస్తుంది మాకు. కాని ఆ నమ్మకం దృఢపడాలి. ఇట్టివి మాకెంతో అవసరం.

ఒక్కొక్కసారి చిన్న చిన్న విషయాలు కూడా ఇట్లాగే జరిగేవి. గోశాల పనివాళ్లు ఆవులు నీరు త్రాగడానికి మరొక సిమెంటు తొట్టి అవసరమన్నారు. వెంటనే మేము పని ప్రారంభించలేదు. అనేకమార్లు దాని గురించి ఆలోచించి, చర్చించి చేయాలన్నదే ఒక ఆచారం. కారణం ఆశ్రమం సొమ్మును ఖర్చు చేయాలా? వద్దా? అనే మేము ఆలోచించేవారము. చివరకు తొట్టి కట్టాలనే నిర్ణయించాము. అప్పట్లో దానికి అయిన ఖర్చు 650-750 రూపాయలు. అయినా ఆలోచించవలసి వచ్చింది. తొట్టితో పాటు నీటి గొట్టాలు కూడా ఏర్పాటు చేయాలి. ఒకనాడు గుజరాత్

నుండి ఒక పోస్టు కార్డు వచ్చింది. ఒక భక్తుడు వ్రాసినది అది. తాను కొన్నాళ్లకు ముందు ఆశ్రమం వచ్చానని, అక్కడ గోశాలను చూసిన తరువాత, ఆవులు నీళ్లు త్రాగటానికి ఒక తొట్టిగాని లేదా ఒక చిన్న తటాకం గాని కట్టడానికి తాను పెట్టుబడి పెడతానని, ఎంత ఖర్చు అవుతుందో తెలుపమని ఆ కార్డులో వ్రాశారు. అటుపై తొట్టి కట్టడంలో వాడిన పైపులుతో సహా ఇంత అయిందని నేను జవాబు వ్రాశాను. అతను పైకం పంపే వుంటాడు. మాకు దృఢమైన నమ్మకం ఏమంటే, ఒక పని సజావుగా జరగాలంటే ఆలోచించి దానిని పూర్తి చేయాలని. ఇలాగ ఆచరిస్తే భగవాన్ అనుగ్రహంతో అది నెరవేరుతుంది. చిన్నచిన్న పనులలో కూడా వారి కృపపై మాకు నమ్మకం దృఢపడేది. శ్రీ బలరామరెడ్డి గారు "చిన్న స్వామి ఈ ఆశ్రమాన్ని నడుపుతున్నది అని మీరు భావిస్తున్నారా? లేదు భగవాన్ మాత్రమే ఆశ్రమాన్ని నడుపుతున్నారు. చిన్నస్వామి ఒక పరికరము మాత్రమే" అన్నారు. ఇలాంటి ఋజువు, దృఢీకరణం మాకు నిత్యమూ కనిపిస్తూండేది.

ఆశ్రమానికి భక్తుల తాకిడి

హైదరాబాద్ భక్తులంటే మాకు ఒక ప్రత్యేకమయిన గౌరవ ముంది. బహుశా డా. కె.ఎస్.గారి ప్రభావమే అని భావిస్తున్నాము. ఆ భక్తులు దేనినీ అడగరు. వారిని ఆహ్వానించి, సదుపాయాలు కల్గించడం మాకు ఎంతో ఆనందంగా వుంటుంది. మరొక విషయ మేమంటే, మాకు వసతిగదులు కొద్దిగానే వున్నాయి. కాని భక్తుల రాక ఎక్కువ అవుతోంది. మరిన్ని గదులు కట్టాలా వద్దా? అన్న ప్రశ్న తలెత్తింది. ఎంతో ఆలోచించిన పిదప ఆ ఆలోచనను

విరమించుకొన్నాము.

జనం ఎక్కువ అయినకొద్దీ, ముఖ్యంగా ప్రత్యేక దినాలలో, ఆశ్రమ వాతావరణ ప్రశాంతత తగ్గిపోతుందనే బాధ మాకుంది. ఇప్పటికే సాధారణ వాతావరణం (Informal atmosphere) ధ్యానాదులకు అనుకూలంగా వుండదు. అలాంటిది రద్దీ ఎక్కువ అయితే ధ్యానాదులకు ఆటంకంగా ఉండవచ్చు అనే అభిప్రాయం ఉంది. కనుకనే భక్తులు మాకు ముందే వారి రాకను గురించి తెల్పితే మేము వారికి ఎప్పుడు రావాలో తెలుపగల్గుతాము. ఇప్పటి వరకు ఈ పద్ధతి బాగానే సాగుతోంది. భక్తులు కూడా ఎంతో సహకరిస్తున్నారు. ఈ పద్ధతిని ఇట్లాగే కొనసాగించాలని మీ అందరిని కోరుతున్నాను. నవంబరు నుండి ఫిబ్రవరి వరకు చలికాలం కాబట్టి ఎందరో పాశ్చాత్యులు వస్తారు. వారికి అవకాశమివ్వాలి. ఈ నాలుగు నెలల్లో కూడా మీరు రావచ్చు. మేము తప్పక సహాయం చేయగలం. కేంద్రం నుండి వచ్చేవారు డా. కె.ఎస్.గారి నుండి ఒక లేఖ తీసుకొని వస్తే బాగుంటుంది.

(సశేషం)

శ్రీరమణ కేంద్రం

2-2-1109/ఏ, బతుకమ్మకుంట, హైద్రాబాద్ - 500 013.

శ్రీరమణజ్యోతి మాసపత్రిక చందాదారుల వివరాలు ధృవీకరణ చేయబడుతోంది. ఈ కారణంగా (సంవత్సర, జీవిత) చందాదారులు మీ పూర్తి అడ్రెస్ (పిన్‌కోడ్‌తో సహా) మరియు మీ (లాండ్‌లైన్/మొబైల్ ఫోన్) నంబర్లు శ్రీరమణ కేంద్రానికి తెలుపగలరని ప్రార్థన.

శ్రీ భగవాన్ సేవలో

(గత సంచిక తరువాయి) - శ్రీ జి. శ్రీహరిరావు

శ్రీ నిరంజనానంద స్వామి (చిన్నస్వామి)

స్వామి నిరంజనానందుల వారు (పూర్వాశ్రమంలో నాగ సుందరం) 1885 జూన్ 8వ తారీఖున శ్రీ సుందరం అయ్యర్, అళగమ్మాళ్ దంపతులకు తిరుచ్చుళిలో జన్మించారు. ఇద్దరు అన్నలూ, ఒక చెల్లెలు ఆయన సహోదరులు. పెద్దన్న శ్రీ నాగస్వామి రెండవ అన్న వెంకటరామన్ ఈయన కంటే ఆరేళ్ళు పెద్ద. చెల్లెలు అలిమేలు. 1892లో వారి తండ్రిగారు పోయినప్పుడు నాగసుంద రానికి ఆరేళ్ళు. గొప్పదాతగా పేరొందిన సుందరం అయ్యర్ దాచి పెట్టినదేమీ లేదు. ఆయన గతించిన తరువాత, కుటుంబం చుట్టాల మీదే ఆధారపడవలసి వచ్చినది. తన ఇద్దరు మరుదులు సుబ్బయ్యర్, నెల్లియప్ప అయ్యర్‌లతో అళగమ్మ సంప్రదించిన తరువాత, నాగస్వామి వెంకటరామన్‌లు తమ పై చదువుల కోసం సుబ్బయ్యర్ గారితో మధురలో వుండేటట్లున్నూ; తనూ, నాగసుందరం, అలిమేలు నెల్లియప్ప అయ్యర్ గారితో మానా మదురైలో వుండేటట్లూ నిర్ణయం తీసుకున్నారు.

1896 తరువాత భగవాన్ శ్రీరమణ మహర్షిగా ప్రసిద్ధికెక్కిన వెంకటరామన్, మరణానుభవం తరువాత జీవితమే పూర్తిగా మారిపోగా అరుణాచలం వెళ్ళిపోయి అక్కడే వుండిపోయారు. 1898లో అళగమ్మ, నాగస్వామి తిరువణ్ణామలకు పోయి శ్రీ భగవాన్‌ను యింటికి తీసుకు పోవటానికి ప్రయత్నించారు కానీ అది సాధ్యం కాలేదు. కానీ శ్రీ భగవాన్ సన్నిధి వైరాగ్యం పెంచు కోవటానికి వారికెంతో ఉపయోగపడింది-ముఖ్యంగా తల్లిగారికి.

1902 ప్రాంతంలో, నాగసుందరం శ్రీ భగవాన్‌ను కలుసు కోవటానికి వచ్చారు. ఆ సమయంలో శ్రీ భగవాన్ సద్గురుస్వామి గుహ (రావిచెట్టు గుహ)లో మౌనం పాటిస్తూ వున్నారు. శ్రీ భగవాన్‌ను కౌగిలించుకుని భోరున ఏడ్చారు శ్రీ నాగసుందరం. శ్రీ భగవాన్ మాత్రం చిరునవ్వుతో వుండిపోయారు. అచ్చట కొద్ది సేపున్న తరువాత, శ్రీ భగవాన్ కొరకు భక్తులు తెచ్చిపెట్టిన కలకండ గుహలో వుండటం గమనించారు. అది తన సోదరుని 'సొత్తే' అనుకొని, ఇంటిదగ్గర బంధువులకు ప్రసాదంగా యివ్వటానికి బాగుంటుందని కొంత కలకండ ఆయన పొట్లం కట్టుకున్నారు. ఈ సంగతి, పరిచారకుడు శ్రీపళని స్వామి తెలియ పరచగా, శ్రీ భగవాన్ నాగసుందరానికి మొదటి ఉపదేశమిచ్చారు. భక్తులిచ్చిన కానుకలు ఏ ఒక్కరికీ చెందవనీ, ఇటువంటి విషయాల్లో చుట్టరికాల ప్రసక్తి రాదనీ ఉపదేశ సారాంశం. తన దగ్గరకు వచ్చిన వారందరూ ఆ ప్రసాదం పంచుకో నర్హులని శ్రీ భగవాన్ తెలియజేశారు. ఈ ఉపదేశం శ్రీ నాగసుందరం హృదయంలో నాటుకుంది. జీవితాంతం ఆయన దానిని మరిచిపోలేదు.

1904లో మానా మదురై తాలూకా ఆఫీసులో పనికి కుదురు కొని, కుటుంబ పోషణకై సంపాదన మొదలుపెట్టారు నాగ సుందరం. 1908లో నెల్లియప్ప అయ్యర్ భార్య సోదరి పెద్ద కూతురు మంగళంను ఆయన వివాహం చేసుకున్నారు. వారికిద్దరు పిల్లలు పుట్టారు కానీ, చిన్న వయస్సులో వారిద్దరూ గతించారు.

1914లో వారికి మళ్ళీ మగబిడ్డ కలిగాడు. కొడుకుకు శ్రీ భగవాన్ పేరు వెంకటరామన్ అని పెట్టుకున్నారు. బిడ్డకు మొదటి

క్షురకర్మ కోసం, నాగసుందరం, మంగళం, అళగమ్మ, నెల్లియప్ప అయ్యర్, జానకి తిరుపతి వెళ్ళారు. అది ఏప్రిల్ మాసం. తిరిగి వచ్చేటప్పుడు శ్రీ భగవాన్‌ను దర్శించడానికి వాళ్ళు తిరువణ్ణామలై లో ఆగారు. అళగమ్మ వయోభారంతో బాగా అలసి పోయారు. "నేనిక వెనక్కురాను ఇక్కడే వుండిపోతాను", అని చెప్పేశారామె.

తన కుటుంబంతో తిరువేంకాడుకు వెళ్ళి, నాగసుందరం తన ఉద్యోగం కొనసాగించారు. కొద్దికాలం తరువాత, ఆయన భార్య మరణించింది. వేంకటరామన్ పుట్టినప్పటినుండీ ఆమె ఆరోగ్యం దెబ్బతిన్నది. అబ్బాయిని చూసుకునే బాధ్యత నాగసుందరంపై పడింది. అది ఆయనకు సాధ్యం కాలేదు. మీదు మిక్కిలి, అప్పుల భారం ఎక్కువైపోయింది.

1916లో, తిరువణ్ణామల నివాసియైన శ్రీ నారాయణరెడ్డి అనే ఆయన, తిరువెంకాడుకు వచ్చి, అబ్బాయిని తిరువణ్ణామల తీసుకురమ్మని తల్లిగారు చెప్పారని నాగసుందరానికి తెలియ జేసారు. అది శ్రీ అరుణాచలేశ్వరుని ఆదేశంగా భావించి, కొడుకును నెల్లియప్పైయ్యర్ కుటుంబానికి అప్పచెప్పి, నాగసుందరం తిరువెంకాడు వదిలి పెట్టారు. 1917లో వేంకట రామన్‌ను, నాగసుందరం బావగారు పిచ్చు అయ్యర్ దత్తత తీసుకున్నారు. పిచ్చు అయ్యర్, అలమేలు దంపతులు వేంకట రామన్‌ను తమ యింటికి తీసుకు వెళ్ళారు.

శ్రీ భగవాన్‌కు శరణు పొందుదామని, నిశ్చయించుకొని ఆగష్టు 1917లో తిరువణ్ణామలై బయలుదేరిన నాగసుందరానికి అప్పుడు ముప్పై రెండేళ్ళు. అప్పటినుండి, ఆశ్రమం పనులకోసం తప్పితే, ఆయన తిరువణ్ణామలై వదలి వెళ్ళలేదు. నాగసుందరం

జీవితంలో అనేక మార్పులొచ్చాయి. ఉదాహరణకు, తిరువెంకాడు లో వున్నపుడు ఆయన అపుడపుడూ స్పృహ తప్పి పడిపోయేవారు. తిరువణ్ణామలై వచ్చిన తర్వాత అలా ఎపుడూ జరగలేదు. చిన్నపుడు నాగసుందరాన్ని 'పిచ్చై' అని పిలిచేవారు. 'పిచ్చై' అంటే భిక్ష అని అర్థం. నాగసుందరం శ్రీ భగవాన్ వద్దకు వచ్చినపుడు, "పిచ్చైను ఇక నువ్వే చూసుకోవాలి" అని భగవాన్‌తో అళఘమ్మ అన్నారు. తన నివాసానికీ, భోజనానికీ ఊళ్ళో ఒక ఇంట్లో ఏర్పాటు చేసుకొని, ప్రతిరోజూ శ్రీభగవాన్ దర్శనానికి స్కందాశ్రమం వెళ్ళేవారు.

1918లో, నాగసుందరం ప్రపంచ జీవితాన్ని త్యజించి, సన్న్యాసాశ్రమం స్వీకరించాలనే నిర్ణయం తీసుకొన్నారు. దీక్ష తీసుకొని, కాషాయ వస్త్రాలు శ్రీ భగవాన్ ముందు వుంచి, వాటిని ధరించారు. 'నిరంజనానంద' అనే నామం స్వీకరించారు. 'నిరంజన' అంటే పరిశుద్ధుడు, నిందారహితుడు, మచ్చలేనివాడు, గుణాతీతుడు అని అర్థం. 'ఆనంద' అంటే దివ్యానందం. తన తల్లితో సహా ఆయన కూడా శ్రీభగవాన్‌కు చెందిన సాధువుల సమాజంలో చేరిపోయారు. 'అహంకారాన్ని నిర్జించటానికి భిక్షాటన అన్నిటినీ మించిన మార్గం' అని శ్రీ భగవాన్ నొక్కి చెప్పుట వలన, సాధువులు అందరూ ప్రతిరోజూ ఊళ్ళోకి భిక్షాటనకు వెళ్ళేవారు. నిరంజనానందస్వామి బహు సౌమ్యులు, వినయశీలి, భక్తి పరాయణులు. శ్రీ భగవాన్ తమ్ముడను అనే గర్వం ఎపుడూ చూపించేవారు కాదు. శ్రీ భగవాన్ భక్తులు ఆయనను 'చిన్నస్వామి' అని పిలవడం ఆరంభించారు. నిరంజనానందస్వామికి శ్రీ భగవాన్ సేవ, ఆయన భక్తుల సేవ జీవిత పరమావధి అయిపోయింది.

తన తల్లితో శ్రీ భగవాన్ విరూపాక్ష గుహలో వుండేవారు. కానీ, అక్కడ నీటి సదుపాయం సంతృప్తికరంగా లేకపోవుట వలన, స్కందాశ్రమ నిర్మాణం జరిగింది. అక్కడ నిరంతర ప్రవాహంతో మూడు నీటి బుగ్గలు వుండేవి. శ్రీ భగవాన్ 1917లో స్కందాశ్ర మానికి మారిపోయారు. కొంతమంది భక్తుల సహకారంతో, అమ్మ అళఘమ్మ అక్కడ వంట ప్రారంభించారు. అపుడు ఆమె వెలిగించిన మంట ఇప్పటిదాకా శ్రీరమణాశ్రమంలో కొనసాగుతూ, దినదిన ప్రవర్ధమానమవుతున్న భక్త సమూహాలకు భోజనం సమ కూరుస్తోంది. స్కందాశ్రమంలో వున్న సాధువులందరి అవసరాలను శ్రీ గంభీరం శేషయ్యర్‌గారు, శ్రీవాసుదేవ శాస్త్రిగారు చూసుకొనే వారు.

1922లో అమ్మ అళఘమ్మ తీవ్రమైన అస్వస్థతకు గురి అయ్యారు. ఆమెకు విరోచనాలు పట్టుకొని వదలలేదు. శ్రీ భగవాన్, శ్రీ చిన్నస్వామి ఆమెకు రాత్రింబవళ్ళు సేవ చేసారు. ఒకరోజు ఆమె తన చిన్న కొడుకు చెయ్యి శ్రీభగవాన్ చేతిలో పెట్టి "పిచ్చికు మంచి ఏమిటో, చెడు ఏమిటో తెలియదు. అతనిని నీవే చూసుకోవాలి" అని కోరారు. ఆ తర్వాత బహు కొద్దికాలం లోనే, శ్రీభగవాన్ అనుగ్రహంతో ఆమె 1922 మే 19వ తారీఖున మహానిర్వాణం చెందారు. ఆమె దేహాన్ని స్కందాశ్రమం నుండి తీసుకువెళ్ళి పాలితీర్థం వద్ద సమాధి చేశారు. సమాధిస్థలం వద్ద లింగప్రతిష్ఠ చేసి, అక్కడ నీడకోసం ఒక పాక వేసారు. ఆ లింగానికి పూజ చేయటానికి, శ్రీనిరంజనానందస్వామి రోజూ ఉదయం, సాయంత్రం వెళ్ళేవారు. తర్వాత కొంతకాలానికి రాత్రుళ్ళు అక్కడే వుండిపోయేవారు.

1922 డిసెంబరులో, శ్రీ భగవాన్ తన అనుచరులతో సమాధి స్థలం వద్దకు నివసించడానికి వచ్చారు. ఆ విధంగా శ్రీరమణా శ్రమ ప్రారంభం జరిగింది. మొదట్లో, శ్రీదండపాణిస్వామి, ఆయన కుమారుడు ఆశ్రమ వ్యవహారాలు చూసేవారు. కానీ, దండపాణి స్వామికీ, చిన్నస్వామికీ కలిగిన తీవ్ర భేదాభిప్రాయాల వలన దండపాణిస్వామి ఆశ్రమం వదిలి వెళ్ళిపోయారు.

1924 నుండి 1930 వరకు ఆశ్రమ నిర్వహణ శ్రీవాసుదేవ శాస్త్రిగారు, శ్రీగోపాలరావుగారు చేశారు. శ్రీ శాస్త్రిగారు సంస్కృత పండితులు. గోపాలరావుగారికి ఊళ్ళో ఖాదీ బట్టల దుకాణం వుండేది. 1931 అక్టోబరులో శ్రీ చిన్నస్వామి ఆశ్రమ నిర్వహణ బాధ్యతలు పూర్తిగా స్వీకరించారు. మొదట కార్యదర్శిగాను, తర్వాత సర్వాధికారిగాను పదవులు నిర్వహించారు. శ్రీభగవాన్ తరపున ఆశ్రమ కార్యక్రమాలు నిర్వహించే అధికారం శ్రీచిన్నస్వామికి కలగ జేసే వకాల్తానామా వ్రాసి, తిరునల్వేలికి చెందిన న్యాయవాది శ్రీ వెంకటరామయ్యర్ శ్రీభగవాన్ సమక్షంలో దానికి అధికారిక ముద్ర వేసారు. 'సర్వాధికారి శ్రీనిరంజనానందస్వామి, శ్రీరమణా శ్రమం' అనే ఒక రబ్బరు స్టాంపు తయారు చేయించి చిన్న స్వామికి ఇచ్చారు. శ్రీరమణాశ్రమం ఒక సంస్థగా మారటానికి ఇది అధికార చిహ్నం.

చిన్నస్వామి అత్యున్నత ప్రమాణాలు వున్న ఒక మార్గదర్శకమైన కార్యనిర్వహణాధికారిగా తయారు కావడానికి శ్రీభగవాన్ నిశ్శబ్దంగా శిక్షణ ఇచ్చారు. వారికి కావలసిన సమయంలో తగు చేయూతనిచ్చారు. ఒక సంస్థను ఎలా నడపాలో, ఇతరులతో ఎలా సహకరించాలో వారికి నేర్పి చూపారు. చిన్నస్వామి ఎపుడూ

ఆశ్రమ శ్రేయస్సుకోసం పాటుపడ్డారే కానీ, తన స్వలాభం ఎపుడూ చూసుకోలేదు.

1932లో శ్రీకావ్యకంఠ గణపతిముని ఆశ్రమ కార్యనిర్వహణాధికారిగా వుండాలని కాంక్షించారు. కావ్యకంఠులు గొప్ప సంస్కృత పండితులు, అమోఘ మేధాశాలి, విశేషమైన ప్రతిభ గల కవి, అత్యున్నతమైన విలువలు గల శీలవంతుడు. అన్నిటినీ మించి శ్రీభగవాన్‌కు మహాభక్తులు. తన శిష్యులను ఎందరినో శ్రీభగవాన్ వద్దకు తీసుకువచ్చారు. శ్రీగణపతి ముని, చెన్నై రామస్వామి అయ్యంగార్‌తో ఆశ్రమానికి వచ్చారు. ముఖ్యమైన నిర్ణయాలన్నీ శ్రీభగవాన్ సమక్షంలో తీసుకోబడేవి కాబట్టి, ఈ విషయం చర్చించడానికి ఒక సమావేశం ఏర్పరిచారు.

ఆ మాటల సందర్భంలో, శ్రీ భగవాన్ గణపతిమునివైపు తిరిగి, "పిచ్చైకు ఎప్పటినుండో ఆశ్రమ నిర్వహణ చేయాలనే కోరిక వున్నట్లుంది. అతనిని చేయనీయరాదా." అన్నారు. ఆ క్షణం నుండి, నాయన ఆయన అనుచరులు, తమ అభిప్రాయాన్ని పూర్తిగా విసర్జించి, సామాన్యమైన భక్తులుగా కొనసాగుతూ ఆశ్రమ యాజమాన్యానికి అన్ని విధాలా సహకరిస్తూ వచ్చారు.

చిన్నస్వామి ఆశ్రమాన్ని ఎంతో కట్టుబాటుతోనూ, నిబద్ధతతోనూ, నిర్వహించేవారు. ఆశ్రమానికి వచ్చిన భోజన సామగ్రికానీ, ధనరూపంగాగానీ, ఇతరత్రాగానీ వచ్చే కానుకలను ఎంతో జాగ్రత్తగా వినియోగించేవారు. శ్రీభగవాన్‌కు సేవ చేయడం, భక్తుల సౌకర్యం చూసుకోవడం, ఆశ్రమాన్ని చక్కగా నిర్వహించడం తప్పితే వారికి వేరే ఆలోచన వుండేది కాదు. చిన్నస్వామి అందరినీ సమభావంతో చూసేవారు. శ్రీరమణాశ్రమం ఒక సన్న్యాసాశ్రమం

కానప్పటికీ, నిజమైన సన్న్యాసాశ్రమ ఆదర్శంతో నడుపబడింది. అవసరమైనపుడు శ్రీభగవాన్ చిన్నస్వామిని మందలించేవారు. కానీ, ఆశ్రమ నిర్వహణలో ఆయనకు పూర్తి సహాయం అందించేవారు.

ఆశ్రమం పెరుగుతూ వచ్చింది. సర్వాధికారికి ఒక సహాయకారి, ఆయన తర్వాత ఆశ్రమ నిర్వహణ బాధ్యత చూసుకునేవారి అవసరం కనిపించింది. చెట్టినాడు నుండి చిన్నస్వామిగారి కుమారుడు వేంకటరామన్‌ను భార్య, ఇద్దరు కుమారులతో సహా పిలిపించి, సర్వాధికారికి సహాయకుడుగా వుండేటట్లు శిక్షణ ఇచ్చారు.

ఆశ్రమంలో కొంతమంది తృష్ణాపరులు, అత్యాశ కలిగినవారు వుండేవారు. సర్వాధికారి పదవి చిక్కించుకోవాలని వారి కాంక్ష. ఆశ్రమ ఆధ్యాత్మిక వాతావరణాన్ని, ఆశ్రమ నిర్వహణకూ ఇబ్బంది కలిగే చికాకులు కల్పించేవారు. ఆశ్రమాన్ని కోర్టులకు కూడా ఈడ్చారు. అందువల్ల, ఆశ్రమ యాజమాన్యం గురించి, శ్రీభగవాన్ ఒక వీలునామా వ్రాస్తే, ఈ సమస్య శాశ్వతంగా పరిష్కరింపబడుతుంది అని కొందరు ఆశ్రమ శ్రేయోభిలాషులు భావించారు. తదనుగుణంగా, మద్రాస్ ఉన్నత న్యాయస్థాన న్యాయమూర్తిగా పూర్వం పనిచేసిన శ్రీసుందరం చెట్టియార్ వీలునామా ముసాయిదా తయారు చేసారు. నెల్లూరు న్యాయవాది, శ్రీగిద్దలూరి సాంబశివరావుగారు, మరికొందరు భక్తులు దానిని 1938 మార్చి 6వ తారీఖున శ్రీభగవాన్ సమక్షంలో చదివి వినిపించారు. శ్రీభగవాన్ చేసిన కొన్ని సవరణలతో, వీలునామాకు తుదిరూపం ఇచ్చారు. తాను పెట్టాల్సిన సంతకం స్థాయిలో శ్రీభగవాన్ ఒక గీత గీశారు. వీలునామాను రిజిష్టర్ చేశారు. *(సశేషం)*

రమణ మహర్షి యొక్క భక్తాగ్రేసరులు

అణ్ణామలై స్వామి

(ఏప్రిల్ సంచిక తరువాయి) - మల్లాది ఫణిమాల

ఆశ్రమంలో అణ్ణామలైస్వామి కట్టని కట్టడములేదు. ముందుగా వరదలు, వర్షాలకు ఆశ్రమంలోకి నీరు రాకుండా పెద్ద గోడకట్టారు. తరువాత సామానులగది, అట్లాగే భగవాన్‌కు ప్రత్యేకంగా స్నానాలగది, జింకసమాధి, జాకి సమాధి, పాత భోజన శాల, వంటగది, వేదపాఠశాల, మేజర్ చాడ్విక్ గది, ఆశ్రమంలోని ట్యాంకునకు రాతిమెట్లు, చివరికు ఆసుపత్రి కూడా వారిచే నిర్మించబడినవి. ఈ కట్టడాలన్నీ నిర్మించే సమయాలలో ఆయన తీవ్రమైన ఎండను, ఎదుటి వారిచే అవమానాలను, మోసాలు, ఎగతాళిని తట్టుకుంటూ పూర్తి చేశారంటే దానికి భగవాన్ అనుగ్రహం కాక ఇంకేమిటి? గురువు అనుగ్రహం లేకుంటే, మానవ మాత్రులకు సాధ్యం కాదు. వారి ద్వారా నిర్మించబడవలసినవన్నీ 1938 నాటికి పూర్తికాగా, ఆ సమయానికి అణ్ణామలైస్వామి ఆరోగ్యం కూడా క్షీణింప సాగింది. అది చూచి యోగిరామయ్య, "భగవాన్, మీరు ఆయనను విశ్రాంతి తీసుకొమ్మని ఎందుకు చెప్పరు?" అని అడిగారు. భగవాన్ ఒకరోజు అణ్ణామలైస్వామితో "నీ కర్మలన్ని పూర్తి అయ్యాయి. ఇక నీవు స్వతంత్రుడవు. భగవాన్ అంతకు ముందుగాని, ఆ తరువాత గాని ఎవరినీ హత్తుకోలేదు. భగవాన్ వారికి ఇచ్చిన కఠోరశ్రమ, వారి యొక్క ప్రారబ్ధములను, ఆ యొక్క శరీరము, మనస్సులను అనుభవింప చేసి, వారి యొక్క ఆలింగనంతో పూర్తిగా పునీతులను చేశారు. అణ్ణామలైస్వామి కూడా ఏ క్షణంలోనూ, భగవాన్ బోధ అయిన "తాను శరీరం

కాదు, మనసూ కాదు, ఆత్మస్వరూపం, నిత్యచైతన్యమే తాను" అన్న ఎరుకను ఎన్నడూ వీడలేదు. అణ్ణామలైస్వామి నడిచి వస్తుంటే, భగవాన్ ఆ కట్టడాలే కదిలి వస్తున్నట్లుంది" అని చమత్కరించేవారు.

అదీగాక భగవాన్ స్నాన సమయంలో తనను కౌగిలించుకుని ఆనందా ఆనందా అంటూ అట్లానే పొదివిపట్టుకున్నారని, ఆ సమయంలో తాము ఎరుకతో ఉన్నప్పటికీ బాహ్య స్పృహ లేదనీ భగవాన్ కాని, మాధవస్వామి కాని తనను ఒంటరిగా వదిలి వెళ్ళి పోవడం తెలియదనీ, ఆయన గనేశన్ గారికి వివరించారు. అది మొదలు వారు ధ్యానంలో గడపదలచి భగవాన్ యొక్క అనుమతి తో పల్లాకొత్తులో వున్నారు. అణ్ణామలైస్వామి తాను ఉండదలచిన కుటీరం వివరాలన్ని భగవాన్‌కు చెప్పేవారు. భగవాన్ కూడా వారికి ఆధ్యాత్మికముగా పురోగతి చెందడానికి మార్గదర్శనము చేసెడి వారు. భగవాన్ వారిని ఆశ్రమానికి కూడా రావలసిన పని లేదనీ, "నీవు నీ కుటీరం వదిలి ఎక్కడికీ వెళ్ళవద్దు, కొండపైన మాత్రము నీ ఇష్టము" అని చెప్పారు. అలాగే ఒకసారి అణ్ణామలై స్వామికి ఒకరోజు భోజనం లేకపోవడంతో భగవాన్ అడవిలోకి వెళ్ళి ఒక ప్రత్యేకమైన ఆకులను తెచ్చుకుని గుజ్జులా కూరచేసుకుని అన్నంతో తినమని చెప్పారు. భగవాన్ ఈ విధంగా ఇతరులకు ఎవరికీ చెప్పలేదు. అలాగ అణ్ణామలైస్వామి కొండచిలువవలె కదలకుండా ఉండి తన వద్దకు తేబడిన ఆహారాన్నే స్వీకరించే వారు. భగవాన్ ఆయనను భిక్షకు కూడా కదలనివ్వకుండా అన్నీ సమకూరేటట్లు అనుగ్రహించేవారు.

భగవానుల అనుగ్రహంతో ఆత్మస్థితులైన అణ్ణామలైస్వామి "ఆత్మాన్వేషణ" గురించి బోధించేవారు. వారి బోధలు పండితు

లకు, పామరులకు కూడా అర్థమయేటట్లు ఉండేవి. సామాన్యులకు తెలిసేలాగ చెప్పేవారు. “ఆత్మాన్వేషణ చేయడమంటే నిన్ను నువ్వు మరల తెలుసుకొనడమే ఎందుకంటే నీ నిజస్వరూపాన్ని నీవు మర్చిపోయావు కనుక. ఇంకా నీవు చీకటి నుంచి బయటపడేందుకు నీకు వెలుగు కావాలి. నిరంతరం వెలుగుంటే, పక్కదారినించి చీకటిలోపలికి రాలేదు” అని అరటి పండు ఒలిచినట్లు చెప్పేవారు. ఎవరైనా ఆత్మాన్వేషణకు ముందు భక్తి, కర్మ యోగాలను అభ్యసించవలెనా, అని అంటే కూడా, నీకు ఆత్మాన్వేషణే కావాలి అదే అభ్యాసము చేయి. కాని వేరే వేరేవి ఎందుకు అనెడివారు. ఇప్పటికీ అణ్ణామలైస్వామి బోధలను అనుసరిస్తూ ఎంతోమంది ఆత్మాన్వేషణను అభ్యాసం చేస్తున్నారు. అణ్ణామలైస్వామికి కూడా ఎందరో శిష్యులున్నారు. వారి బోధలు “అంతిమ సంభాషణలు” అనే పుస్తకమందు సాధకులకు చాలా చక్కగా వివరించబడ్డాయి.

అణ్ణామలైస్వామి వారి ఆశ్రమములో నుండగా శ్రీ గణేశన్, కుంజుస్వామి మొదలైన వారితో ఆశ్రమానికి వెళ్ళితే వారికి అల్లం టీ చేసి ఇచ్చెడివారు. వారికి గణేశన్ అంటే ఎంతో ఇష్టం. ఎప్పుడూ వారి తల నిమిరేవారు. ఎందుకంటే గణేశన్ చిన్నతనంలో భగవాన్ కూర్చునే సోఫా ఎక్కేసేవారు. ఆశ్రమం వారు వారిని దింపేసేవారు. ఒకసారి ఎవరూ లేనపుడు గణేశన్ సోఫా ఎక్కితే భగవాన్ వారి కుడి పాదాన్ని గణేశన్ తలపై పెట్టి, ఎడమ పాదముతో వారిని సోఫాలోకి తోశారట. అందుకే తమ గురువు గారి పాదము తాకిన గణేశన్ తల అంటే అణ్ణామలైస్వామికి ఎంతో అభిమానం. ఒకసారి అట్లే తలనిమిరి, ముద్దిడినారు. అలాగ చేసినది ఒక గణేశన్‌ను మాత్రమే. అట్లాగే రమణులు అణ్ణామలైస్వామికి ఆకులను ఇచ్చి

తినమన్నట్లుగానే, వీరును గణేశన్ ఆశ్రమ కార్యములనుండి విరమించుకున్న పిదప, గణేశన్‌కు కొన్ని మొక్కలను ఇచ్చి (ఇరువచ్చి) వాటిని ప్రసాదంగా స్వీకరించమని చెప్పారు. ఆ మొక్కలు ఇప్పటికీ ‘ఆనంద రమణ’ యందు దర్శకులు చూడవచ్చు.

పల్లాకొత్తులో అణ్ణామలైస్వామి దేహం విడువగా సమాధి అక్కడే నిర్మించారు. కాలాంతరమున రమణాశ్రమము వారు దానిని రమణాశ్రమమునందు కలిపివేశారు. ఆ విధంగా రమణులు, తమ ప్రియ శిష్యుణ్ణి తమ వద్దకే రప్పించుకున్నారు.

“లోనికివెళ్ళి, ఎల్లప్పుడూ హృదయాన్ని అంటిపెట్టుకో, శరీరం, మనసులతో తాదాత్మ్యం చెందకు! అవి దుఃఖ హేతువులు” అనునది భగవానుల మొదటి ఉపదేశము.

అణ్ణామలైస్వామి! “నీవు ఈ దేహానివేకాదు, మనసువూ కాదు, నువ్వు శుద్ధచైతన్యానివి. నీవు సర్వవ్యాపియైన ఆత్మస్వరూపుడవు” అన్నది రెండవ ఉపదేశము. వీటిని గట్టిగా పట్టుకొనుట వల్లనే, అణ్ణామలైస్వామి ఎవ్వరూ చేయలేనటువంటి కష్టమైన పనులను, భగవానుల వంటి సద్గురువుల కృపతో అవలీలగా పూర్తిచేసి, తన ప్రారబ్ధమును కడుక్కున్నారు. వారు గురువుగారికి ఎలా విధేయుడుగా వున్నారో సాధకులు గ్రహించాలి. మరియొకటి ఏమనగా “హృదయం కరగాలి”, మనం జ్ఞానంలోకి వికసించాలంటే మన హృదయం కరగటమనేది చాలా ముఖ్యం. “నాకు” అనుదానిని పూర్తిగా శరణాగతి చెందించాలి. “నాకు అది కావాలి” అన్నది పూర్తిగా గురువుకు సమర్పణ చేసి, శ్రీ అణ్ణామలైస్వామి సద్గురువు భగవానుల బాటలో పయనించి, ఆత్మ నిష్ఠతో తానూ ఒక గురువు కాగలిగినట్లుగా వారి బోధలతో సాధకులు కూడా ముక్తి పొందవచ్చు. *(మూలం: రమణ పెరియ పురాణం)*

భగవాను, ప్రాణాయామము

(మౌంటెన్‌పాత్, జనవరి-మార్చి, 2013 (సంపుటి 50, సంచిక 1)లో యోగిని జె. పునీతవతిగారు 'భగవాన్ అండ్ ప్రాణాయామ' అన్న శీర్షికతో రచించిన వ్యాసంలోని ఎన్నుకొనబడిన భాగాల స్వేచ్ఛానువాదం)

అనువాదం: డా. వి. రామదాస్ మూర్తి

యోగాభ్యాసన ముఖ్యోద్దేశం

"తుదకు, శరీరము, ప్రపంచమూ, రెండూ లేవు" అని భగవాన్ శ్రీరమణ మహర్షి అంటారు. ఈ గొప్ప సత్యాన్ని తెలుసుకునేందుకు మనం యోగాభ్యాసన చేస్తాం. భౌతికస్థాయిలో శరీరాన్ని యథోచితమైన తీరులో, హాయిగా వుండడానికి హఠ్‌యోగాన్ని అభ్యసిస్తాం. మనం అక్కడితో ఆపరాదు, ముందుకు వెళ్ళాలి. 'యోగ' అన్న పదం యొక్క అర్థం దేవునితో ఏకమవడమని. యోగశాస్త్రం యొక్క ఆదిగురువు పతంజలిముని ప్రకారం యోగ'నిచ్చెన'లో ఎనిమిది మెట్లు వుంటాయి. అందులో మొదట నాలుగు, 'యమ', 'నియమ', 'ఆసన', 'ప్రాణాయామా'లు. యోగాభ్యాసం చేసే వ్యక్తి క్రమంగా పై మెట్లను ('ప్రత్యాహార, 'ధారణ', 'ధ్యాన' అంతస్తులను) అధిరోహించి 'సమాధి' స్థాయిని చేరుకుంటాడు. యమ, నియమ స్థాయిలు భౌతిక, ఆధ్యాత్మిక క్రమశిక్షణ సూత్రాలకు సంబంధించినవి. ఆసన, ప్రాణాయామాలు ముఖ్యమైనవి. కాని, అంతటితో ఈ ప్రక్రియ ముగిసిపోయినట్లు భావించరాదు. సక్రమంగా వీటిని పాటించినప్పుడు అవి అంతకంటే ఉన్నతమైన ఆధ్యాత్మిక అనుభూతిని పొందడానికి దారితీస్తాయి.

స్మశానవాటికలో శవం చుట్టూ పేర్చి వుంచిన కట్టెలను మండించడానికి ఒక మండుతున్న కట్టెను వాడుతారు. పని ముగిసిన తరువాత దానిని కూడా మంటలో పడేస్తారు. అలాగే ఒకసారి ఉన్నతస్థాయికి చేరిన తరువాత నిచ్చెన యొక్క అవసరం ఇక వుండదు. జ్ఞానాన్ని సాధించడానికి, భక్తి పట్ల మనకు తగిన అనురక్తి వుంటే, దేవుడిని స్పష్టంగా అవగాహన చేసుకుని సాక్షాత్తుగా అనుభవించడానికి, మనసు కూడ నిచ్చెన లాగ మనకు సహాయపడుతుంది. ఆ స్థితి చేరేసరికి, మనసూ మాయమౌతుంది. అలాంటి సాధనకు వాహికగా ఉపయోగపడే శరీరాన్ని ఆరోగ్యంగా వుంచడానికి సహాయపడేవి ఆసనాలు, ప్రాణాయామం. ఈ రోజుల్లో యోగాసనాలు మంచి ఫలితాలను ఇస్తున్నట్లు గుర్తించడంతో, వాటిపట్ల జనప్రీతి పెరిగింది. కాని, అదే ఆఖరు మెట్టు అన్న తప్పుడు అభిప్రాయం కూడ ఎక్కువైంది. దేవుడిని దృష్టిలో పెట్టుకు ఆలోచిస్తే, యోగాసనాలు అంతం కావని, కేవలం ఒక మార్గమేనని మరచిపోరాదు. ఆసనాలు, ప్రాణాయామాన్ని శరీర రక్షణ కోసం మాత్రం ఉద్దేశించబడినవి అని భావిస్తే, అది కొబ్బరికాయ పై పెంకను మాత్రమే, శుభ్రంగా, నున్నగా పాలిష్ చేసి అందులోని తేటనీరు (ధ్యానం) లేతకొబ్బరి (దేవుడు)ని పట్టించుకొనకపోవడం వంటిది. ఆసనాల నిజమైన ప్రయోజనం ధ్యానాభ్యాసానికి శరీరాన్ని అనువుగా మలచడానికి మాత్రమే.

భగవాన్ రమణుల బ్రహ్మాస్త్రం

భగవాన్ విచారమార్గాన్ని తప్ప మరిదేనిని సూచించలేదు. 'నేను ఎవరు?' అదే ఆయన చెప్పిన తారకమంత్రం, బ్రహ్మాస్త్రం.

ఎవరో గ్రుచ్చి, గ్రుచ్చి అడిగినప్పుడు ప్రాణాయామం కొంత మేరకు మనసును అదుపు చేయడానికి సహాయపడుతుందని అన్నారు. కాని ధ్యానానికి ఎన్నో పద్ధతులు, క్రమశిక్షణలు వున్నప్పటికి, మనసును స్థిరంగా వుంచడానికి శాశ్వతమైన మార్గం విచారణయే అని నొక్కి చెప్పారు. ధ్యానం తాత్కాలికంగా మనసును అదుపులో పెట్టగలదు. ధ్యానం నుండి బైటకు వచ్చినప్పుడు (అది తీవ్రమైన ధ్యానమైనా సరే), ఆలోచనలు తోసుకు వస్తాయి. ఆనకట్టలో నిలువవున్న నీటిని తలుపు నిలిపి వుంచుతుంది. దానికి ఒక చిన్న సందు వున్నప్పటికీ, నీరు అటునుండి తోసుకుని బయట పడతాయి. సాధారణమైన తేలికపాటి ధ్యానం, తోట నుండి కలుపు మొక్కలను తోటమాలి ఒకటొకటి ఏరివేస్తున్న దానితో సమానం. ఓపికగా ఒకదాని తరువాత ఒక ఆలోచనను సమూలంగా తీసి వేస్తాం. విచారమార్గంలో, మనం హృదయాన్ని చేరి, అన్ని ఆలోచనలకు మూలమైన 'నేను' ఆలోచనను త్రవ్వి తీసేస్తాం.

ఆలోచనలను పరికించి చూస్తూ, అవి ఎవరికి వస్తున్నాయని, లేదా, 'నేను ఎవరు?' అని మనల్ని ప్రశ్నించుకోమని భగవాన్ అంటారు. సముద్రపు నీటిపై తేలుతున్నట్లు భావించుకుంటూ, లోతుగా, బాగా లోతుగా దాదాపు సముద్రపు అడుగు భాగాన్ని తగులుతున్నట్లు వెళుతూ, శ్వాసను బిగించి (అపురూపమైన ముత్యాలను వెదకుతున్నట్లు) ఆలోచనలు ఎక్కడినుండి మొదలవుతున్నాయో గమనించాలి. ఇక సముద్రపు పై అంచు ల్లోని తడి ఇసుకలోనుండి చిన్నచిన్న పీతపిల్లలు వున్నట్లుండి బైటకు వస్తాయి. అలాగే ఆలోచనలు ఎక్కడినుండియో వచ్చి

అగపడతాయి. పీతలలాగ అన్ని దిక్కులకు పోతున్న వాటిని పట్టుకోవడం కష్టం. అందుకే మనల్ని లోబరచుకొనగలిగే ఒక బలమైన ఆలోచన కలిగినప్పుడు మనం స్థిరంగా, చురుకుగా వుండి, దానిని పట్టి నిర్వీర్యం చేయగల శక్తిని పెంపొందించు కోవాలి. ఈ ఆలోచనలే మన చింతలకు, ఆదుర్దాలకు, మూల కారణం. ఆలోచనలను సృష్టించే అజ్ఞాన భూతాన్ని నటరాజస్వామి లాగ ఉక్కుపాదంతో తొక్కివేయాలి.

శ్వాసపై ధ్యాస

ప్రాణాయామమంటే, శ్వాసను అదుపులో వుంచడం. మనం రోజంతట గాలిని లోనికి, బయటికి పోనిస్తూ, శ్వాసక్రియను జరుపుతుంటాం. శ్వాసను అదుపులో పెడితే ఆలోచనలు కూడ అదుపులోనికి వస్తాయి. మనం వెంటనే ఆత్మవిచారణను అభ్యాసం చేయలేకపోతే, హఠయోగాన్ని సహాయంగా తీసుకోవచ్చు. మనకు అనుకూలమైన భంగిమలో కూర్చొని, వీలైతే నాలుకను దగ్గరగా కంఠ ద్వారాన్ని కప్పేలాగ మడచిపెట్టి శ్వాసను బంధించాలి. అదే సమయంలో మలద్వారాన్ని కుంచింపజేసి, బిగించి, లోపలికి లాగుకోవాలి. ఈ వ్యాయామాన్ని రోజులో ఎంత వీలైతే అంతగా చేయాలి. అలా చేయడంతో, ప్రశాంతత పొంది, శరీరానికి మేలు జరుగుతుంది.

'టాక్స్‌విత్ శ్రీరమణమహర్షి' అన్న గ్రంథంలో సూచించిన మరొక ప్రక్రియ ప్రకారం, శ్వాసను బయటికి వదలిపెట్టి, ఎనిమిది (సంఖ్యలు) లెక్కపెట్టి, 'నేను శరీరాన్ని కాను' అని ఆలోచించడం. ఆ తరువాత ముక్కు ద్వారా గాలిని పీలుస్తూ, 'నేను ఎవరు?'

అని ప్రశ్నించుకొనడం. శ్వాసను బంధించినప్పుడు పదహారు లెక్కపెట్టి, 'నేను అది' అని ఆలోచించడం. కాని ఈ ప్రక్రియలు ఆలోచనలు ఉధృతంగా వచ్చినప్పుడు ప్రాథమిక సాధనంగా మాత్రమే పనికివస్తాయని గుర్తుంచుకోవాలి. తరువాతి దశలో, అప్రయత్నంగా ఆత్మవిచారణ చేయగలిగినప్పుడు, వీటిని వదలి పెట్టాలి.

"నేను ఎవరు?" అన్న విచారణకు శ్వాసపై ధ్యాస వుంచడం అవసరమా అని భగవానును ఎవరో అడిగారు. జవాబుగా, "అదంతా వ్యక్తియొక్క పక్వత (అనుభవం, దార్ఢ్యత) మీద ఆధార పడి వుంటుంది. మానసిక బలం (పలు పర్యాయాలు అభ్యాసం ద్వారా సిద్ధపడిన మనసు) వుండాలి. అలాగ ధ్యాసను కేంద్రీకరించి మనసును అదుపు చేయగలిగి శక్తిని అన్వేషణ దిశలో మరలించ గలిగిన వ్యక్తులకు, శ్వాసను గమనించి దానిపై ధ్యాసవుంచమని సలహా ఇవ్వవచ్చు. అలా దృష్టిని నిలుపగలిగితే స్వభావసిద్ధంగానే ఆలోచన ఆగిపోయి మనసు అదుపులోనికి వస్తుంది. శ్వాస, మనసు ఒకచోటినుండియే ఉదయిస్తాయి. వాటిలో ఒక దానిని అదుపులో పెడితే, రెండవది కూడా అణుగుతుంది," అని మహర్షి అన్నారు. మనలోపల "నేను" యొక్క మూలాన్ని గమనించమని భగవాన్ చెప్పడంలో "నేను ఎక్కడివాడిని" ఆలోచించమని వారి ఉద్దేశం. అంతేగాని, ఊరకే 'నేను ఎవరు?', 'నేను శరీరం కాదు' "ఇంద్రియాలు కాదు" అంటూ అలాంటి ఆలోచనలను తోసివేసి, మిగిలినవి యథార్థమైన సత్యం అనుకోవడం కాదు. 'నేను' అనే ఆలోచన, మన 'అహం' ఎక్కడ ఉదయిస్తోంది అన్నది తెలుసు

కోవడం దాని భావం. ప్రత్యేకించి చెప్పకపోయినప్పటికి, ఈ పద్ధతిలో శ్వాసమీద ధ్యాస వుంచాలన్నది కూడ చేరివుంది. అన్ని ఆలోచనలకు మూలమైన 'నేను' ఆలోచన ఎక్కడిది అన్న అన్వేషణలో శ్వాసమూలస్థానం ఏది అని కూడా అన్వేషిస్తాం. ఎందుకంటే, ఈ 'నేను' ఆలోచన, శ్వాస కూడ ఒకే స్థానం నుండి బయలుదేరుతాయి.

చదరంగం ఆటలో మొదటినుండి వేసే ప్రతి ఎత్తులో కూడ 'రాజు'ను రక్షిస్తూ వుండాలి. అలాగే, 'నేను' అన్న విషయంలోను, ప్రతి అడుగు శ్రద్ధతో, జాగ్రత్తగా వేయాలి. అంటే, లౌకిక జీవితంలో లాగ, ఆధ్యాత్మిక జీవితంలో కూడ శ్రద్ధ అవసరం. మెలకువగా వున్నప్పుడు నెమ్మదిగా నడుస్తున్నవారు కూడ, పరిస్థితిని బట్టి, జాగరూకతతో, అవసరమైతే ప్రాణరక్షణకు తటాలున దూకవలసి వుంటుంది.

యాంత్రికమైన శ్వాస నియంత్రణ పనికిరాదు

తాయమానవర్ అన్న ఒక తమిళ యోగి, కవి, 'మనం సముద్రాన్ని కొలవవచ్చు, ఇసుకతో తాడును పేనవచ్చు, పిచ్చి ఏనుగును శాంతింపజేయవచ్చు, కాని మనసును అదుపు చేయ లేము అని అన్నారు. భగవాన్ మాత్రం (ఆ రోజుల్లో కంటే) తాము ప్రతిపాదించిన 'బ్రహ్మాస్త్రం ఫలితాన్ని ఇస్తుందని అనేవారు. అలాంటి మహాపురుషులకు సులభసాధ్యమే అయినప్పటికి, మనలాంటి అజ్ఞానులకు కష్టతరమే. కాని, గురువు పలుకులపై నమ్మకముంచి ప్రయత్నించడం తప్ప మనకు వేరే మార్గం లేదు. ఈ ప్రక్రియను ఎలా జరపాలో అర్థం కావడం లేదని ఒక భక్తుడు

సందేహాన్ని వెలిబుచ్చినప్పుడు మహర్షి, "నీవు శ్వాస నియంత్రణ చేస్తున్నావు. యాంత్రికంగా శ్వాసను అదుపుచేయడం లక్ష్యాన్ని చేర్చదు. అది కొద్దిగా మాత్రమే సహాయపడగలదు. అదే సమయంలో మనసును చురుకుగా వుంచి, 'నేను' ఆలోచనను గుర్తుకు తెచ్చుకుంటూ, దాని మూలాన్ని వెదుకు. అప్పుడు శ్వాస ఎక్కడ అణుగుతుందో, ఈ 'నేను' ఆలోచన ఉదయిస్తుంది. అది అణగడం, మళ్ళీ మొదలుకావడం, ఒకే సమయంలో జరుగుతుంది. శ్వాసతోబాటే ఈ ఆలోచన కూడ ముగియాలి. అప్పుడు మరొక ప్రకాశవంతము, అనంతమూ అయిన 'నేను-నేను' రంగంలోనికి దిగి నిరంతరంగా, అవిచ్ఛిన్నంగా సాగుతుంది. అదే మన లక్ష్యం. దానిని దేవుడు, ఆత్మ, కుండలినీ శక్తి, చైతన్యం, యోగం, భక్తి, జ్ఞానం అని పలునామాలతో పిలుస్తాం.

ఒక వ్యక్తి డాక్టర్ అయిన తరువాత, అతను ఇంట్లో వున్నా, వైద్యశాలలో వున్నా డాక్టరే. అలాగే, యోగాభ్యాసం చేసే వ్యక్తి యోగి గానే వుండిపోతాడు. మనకు ఏదైన డిగ్రీ, డిప్లొమాలాంటివి సంపాదించాలంటే కొన్నేళ్ళు చదవాల్సి వుంటుంది. కాని ఆధ్యాత్మిక విషయాలలో అలా కాదు. జీవితాంతం అభ్యాసం చేయాల్సిందే. యోగి అయినంత మాత్రాన జ్ఞానికాడు. జ్ఞాని కావడానికి అభ్యాసం చేస్తూనే వుండాలి.

ధ్యానాన్ని ఒకరు నేర్పడం, ఒకరు నేర్చుకొనడం అంటూ వుండదు. కావలసినది ఆ క్షణంలోనే స్థిరంగా వుండి, నిశ్శబ్దాన్ని అర్థం చేసుకొనడమే. ఎందుకంటే మనం గతం లేదా భవిష్యత్తును గురించి ఆలోచిస్తూ వుంటే ప్రస్తుతాన్ని పోగొట్టుకుంటాం. ఎప్పటికీ, ప్రస్తుతం, ఈ క్షణంలో వుండాలి. కొన్ని క్షణాలు, లేదా కొన్ని

గంటలు అలా కూర్చొని ధ్యానం చేయవచ్చు. కాని అందులో ఎప్పటికీ మునిగిపోయి వుండాలి. కళ్ళు తెరచివుంచి అభ్యాసం చేయాలి. కళ్ళు మూసుకుని ధ్యానం చేయడానికి ప్రయత్నిస్తే, కళ్ళు తెరచిన తరువాత తిరిగి ఆలోచనలు రావడం మొదలవుతుంది. భగవాన్ దానిని 'సహజ సమాధి' అంటారు. మనం ఒక పుస్తకాన్ని చదువుతున్నప్పుడు, లేదా ఒక సినిమా చూస్తున్నప్పుడు పరిసరాలు మన ఏకాగ్రతను భంగపరచలేవు, ఎందుకంటే మనం ఒక పనిలో పూర్తిగా మునిగి వున్నాం కాబట్టి. కాని ఒక పూజ, లేదా ధ్యానంలో ఏకాగ్రత లేనప్పుడు వాటిలో పూర్తిగా నిమగ్నులం సులభంగా కాలేము. భగవాన్ చెప్పినట్లు, మనం ఈ శరీరం కాదు గనుక బాహ్యం నుండి ఈ శరీరాన్ని పరికించి శరీరం ఏమి చేస్తున్నదని అర్థం చేసుకోవాలి.

మన శరీరాన్ని అలంకరించుకొనడానికి అన్ని ప్రయత్నాలూ చేస్తుంటాం. మన శరీరంలోని ఒక యంత్రం రోజుకు ఇరవైనాలుగు గంటలూ పనిచేస్తూనే వుంటుంది. దాన్ని పట్టించుకుంటామా? శ్రద్ధతో పరికిస్తే అది ఆగిపోతుంది. ఎవరైనా గమనిస్తున్నట్లు తెలిస్తే దొంగ పరుగెత్తిపోతాడు. పిల్లి తన పిల్లల్ని కాపాడడానికి వాటి చుట్టూ తిరుగుతూ వున్నట్లు, మనం మన ఆలోచనలపై నిరంతరం దృష్టి పెట్టి వుండాలి. మనలోని నిజమైన 'నేను'ను ఎల్లప్పుడూ గమనిస్తూనే వుండాలి. గందరగోళమంతా పోయి మనసు ప్రశాంతమౌతుంది. ఈ రాజమార్గాన్ని వదలకుండ అనుసరిస్తూ, ఆలోచనలు, భ్రాంతి, భ్రమలతో కూడిన అరణ్యంలో తప్పిపోకుండ జాగ్రత్తపడదాం.

Moving Tales from Mahabharatha

Dr.K.Subrahmanian (Talk No.22)

We should keep on reading great devotional books like the Ramayana and the Mahabharata. We should not say, " I have already read these books. I don't need to read them again." Just as eating nourishes the body and keeps it strong, reading great books, meditating and praying strengthens the spirit.When you read the Ramayana or the Mahabharata, what impresses you are the lives of great people like Rama, Hanuman, Krishna, Vidura and so on. We wonder whether it is possible to live such lives. We can learn what values are important for our lives by reading such great works again and again.

Krishna is considered as a *purna* (complete) avatar of Vishnu. Moreover, those who came in contact with Krishna knew that he was not an ordinary being. Everything about Krishna was *madhuram,* beautiful. But even then, human nature is such that Krishna was ridiculed and abused by several people. Sishupala insulted him repeatedly. Krishna put up with all the insults and humiliations. As we all know, when Krishna found that Duryodhana was determined to fight the Pandavas, he decided to go as a messenger of peace. He said,"War should be avoided.I will go to Duryodhana and try to convince him that war should be avoided'. Krishna, the Lord of the universe humbled himself to go as an ordinary messenger. Why did he do it? He did it in order to set an example for all of us.

Duryodhana wanted to give Krishna a grand reception. But he was not willing to give up the idea of war. He mainly wanted to impress Krishna with a big show. He also wanted to prove to Krishna that he was superior to Krishna and better than the Pandavas in wealth.When Krishna came, he invited him to stay in his palace. But Krishna refused all the grand palaces offered for his stay and chose the humble abode of Vidura, much to the shock of Duryodhana. Vidura was staying in a small hut. When Vidura saw Krishna coming to his hut and choosing to stay there, he was moved to tears.He asked, "Why have you come here leaving all the comforts? I have nothing to offer you and you have come here!" Krishna said, "I have come to you Vidura, because even though you have nothing to offer by way of comforts, you have given your heart to me. That is all I need." From this incident we see that Lord Krishna is not interested in what we give; he comes to those who give themselves to him.

When Krishna talked about reconciliation with the Kauravas, everyone including Karna insulted him. Duryodhana went to the extent of arresting and tying up Krishna, the Lord of the universe, with a rope. Of course, as you all know, the rope was not long enough to tie Krishna up. Any length of rope was added but it always fell short! Everyone was stunned and astonished. This alone should have made everyone realise the fact that Lord Krishna was an avatar. And yet the war broke out, because Duryodhana, being arrogant, was not convinced about Krishna's greatness.

When Krishna was a mischievous child, his mother Yashoda too tied him up with a rope. There, the Lord submitted himself to be bound.Vyasa says, 'What great fortune! He who is beyond the reach of great rishis, who is beyond all thoughts, has been bound by this extraordinary woman, Yashoda'! He allowed himself to be tied (byYashoda) because of the great affection she had for Krishna. Duryodhana tried to do it because of his hatred for Krishna and he could not succeed. Krishna at that time did not say, 'With my power, I will kill all the Kauravas'. Even though several people advised him not to lose his dignity and go as a messenger, Krishna felt it was his duty to try and avoid a terrible war. He knew beforehand that he would be humiliated but still he went. That was his attitude. When we think of such a person, we are deeply moved.

Once Arjuna became proud. He asked Krishna 'Krishna, have you come across anyone who is more devoted to you than me?" Krishna did not answer his question. They were out on a walk. After sometime they stopped at a house belonging to a couple and their only son. They were so delighted to see Krishna, they prostrated before him. The father said, "O Lord, how grateful we are that you have come. Is there anything that we can do?" Krishna said, 'I am deeply touched by your devotion, I want one thing from you, I don't know whether you can give it, but I need it.' Then the couple said, "Everything belongs to you. You can take whatever you like; there is nothing here that is ours." Arjuna was surprised to see so much of devotion. Krishna

said, 'I need the right eye of your boy.' The parents looked at the five year old boy. The boy said, "Krishna, it is your eye, you can take it." The parents were very happy at the attitude of the boy and gave their consent. Krishna said, "There is one condition. When I take out the eye, the boy should not cry." The boy said immediately, "I will not cry".

Krishna then placed his hand on the right eye of the boy, and was about to pluck it out when he saw tears falling from the left eye. Then Krishna said, "I don't want your eye, because you have broken your promise." When Krishna said this, the boy said with tears in both the eyes, "Believe it or not, O Lord, I want to tell you something. You saw tears in the left eye because it felt it did not have the good fortune to be plucked by you like the right eye." The moment Arjuna heard this, he prostrated before the boy and said, "O Lord, my devotion is nothing compared to the devotion of this boy".

When Draupadi was in the forest, one day Sage Durvasa came along with a hundred disciples and requested that they be fed.This was due to a mischief played by Duryodhana. Once when Durvasa visited Duryodhana, the sage was treated so well that Durvasa granted him a boon. Duryodhana said to Durvasa, "Swami, you must also visit the Pandavas; it will be good for them if a sadhu like you can go to their house and eat. But you must go in the afternoon only." Durvasa agreed. Duryodhana wanted the sage and his disciples to visit the Pandavas in the afternoon, because he knew that the Pandavas were given the *Akshaya Paatra,*

the vessel that supplied unlimited food, but only till the time the Pandavas had their mid-day meal. It would stop afterwards. Duryodhana's scheme was, if the large group visited his cousins after they had eaten, the vessel would not be able to supply any food and there was a very good chance that Durvasa would be enraged. Embarrassment and harm was what Duryodhana wished for the Pandavas. When Durvasa came with his large group, the Pandavas had finished their lunch. And there was nothing to feed them with. To buy time, Dharmaputra said, "All of you may please go and have a bath in the river close by and then come back. We'll eat." Dharmaputra then went to Draupadi and said, "You must do something. Durvasa will get angry if they are not fed. I know your difficulty but you are so close to Krishna, he will help you." Whenever Draupadi was in difficulty, her nature was to turn to Krishna. She prayed, "Dwaraka-vaasi! Somehow you must come and help me out of this situation.'

Krishna did come, but he took a great deal of time in coming. When Draupadi saw Krishna, she was delighted. Krishna told Draupadi, 'I am very hungry. You must give me some food." Draupadi said, "O Lord, I prayed to you because I don't have food. You must be making fun of me by asking for food. I have no food." He said, 'You go into the kitchen and look into the vessels. There might be some small thing sticking to one of them." Draupadi went and found a small broken piece of rice and some greens in one of the vessels. Krishna asked her to give it to him. He took it, put it in his mouth saying, 'Let the entire universe be free

from hunger'. Immediately, Durvasa and his disciples who were taking bath in the river felt that they had eaten a big feast! Everyone said, 'No,no, we can't go there and eat, as we have a full stomach. If we do not eat, Dharmaputra may be very upset, which will not be good." And therefore, from the river they all ran away, saving a huge embarrassment for Dharmaputra. He was very puzzled when they did not turn up!

Draupadi of course knew what had happened. She asked Krishna, "O Lord, last time when I was in a serious difficulty, when Dushashana tried to remove my saree, and I shouted to you for help, help from you came immediately. This time, why did you come so late?" Krishna said, 'When you were being humiliated by Dushashana you said, '*Hridaya-vaasi*! Lord, who are in my Hridaya, help me', so immediately I came. But this time, you said, Oh Dwaraka-vaasi (one who resides in Dwaraka). That is why it took some time!" Anyone who feels intensely that the Lord is within him, gets an immediate response. In all these stories, what we notice is this: God is not interested in what we offer, he is interested to see if we offer our hearts to him. What is important is devotion.

Sri Ramana Kendram

2-2-1109/A, Batakammakunta, Hyderabad-500 013,

Updating the details of (Annual, Life) Subscribers of Sri Ramana Jyothi is taken up. Subscribers are therefore requested to inform their (Landline/Mobile) phone numbers to the Kendram at the above address.

Sri Ramana Chatvarimsat-Verse 4

V.Krithivasan

जठरं समये परिपूरयता
कठिनं व्रतं अद्रितटे चरता ।
झषकेतनशस्त्रदुरापहृदा ।
कृषिमात्मविबोधविधौदधता ॥

jatharamsamayeparipoorayataa
kathinamvratamadrithate-charataa
jhasha-ketana-shastra-duraapahrudaa
krishim-Atma-vibodha-vidhau-dadhata

Word meaning: *samaye :* In a timely manner ; *jatharam:* stomach; *paripoorayata :* fills up; *kathinamvratam*: severe austerities, penance; *adri-thate* : in the mountain slope; *charata* : practices; *jhasha-ketana:* one having fish as flag (Manmatha) ; *shastra-duraapahrudaa :* inaccessible to the arrows; *Atma-vibodha- vidhau :* In awakening the Self ; *krishimdadhata :* Engages in untiring labour.

Verse Meaning : While practicing severe austerities in the slopes of the Aruna Hill, he arranges to fill the stomachs of all who visit him, in time. His heart is inaccessible to the arrows of Kama (Manmatha); he labours constantly to awaken Self-Awareness in all.

Sri Bhagavan would never ask any visitor where he was from, what his name was and so on but was particular to ask everyone to have his meals at the Ashramam before leaving. He left behind his impersonal approach of dealing with the world in this aspect. He was like a mother in this respect, evincing keen interest in feeding hungry stomachs. Kavyakantha says he would fill the stomachs in time

(*samaye*). There were instances when Sri Bhagavan even anticipated that a devotee would become hungry at so and so time! Maurice Frydman once visited the Ashram with a young friend of his by name Ramaswamy. They decided to visit Skandasramam immediately after breakfast. They waited for Sri Bhagavan to finish his breakfast and when he was washing his hands, they informed him about their plan to go to Skandasramam. Bhagavan told them to wait, and slowly climbed up the steps of the dining hall. Maurice Frydman wondered as to what could be the reason for Bhagavan straining himself to go up the steps to the dining room again. After sometime, Bhagavan appeared with a packet in his hands. Coming down, Bhagavan handed the packet to Maurice saying, "When you reach Skandasramam, you will be hungry, so I packed some *idlis* for you"! Maurice and his friend were overwhelmed by the concern shown by Bhagavan. Initially they thought that Bhagavan need not have taken the effort as they had just then finished a sumptuous breakfast; but when they completed their trek upto Skandasramam, they were indeed ravenously hungry, just as Bhagavan had anticipated! There are innumerable such stories about Bhagavan's motherly concern.Despite the countless number of visitors to the Ashram, Bhagavan would always remember which devotee was expected to arrive on which date and by what time. He would invariably be the one to alert the kitchen staff to keep some food for the visitors arriving late!

The next line talks about the severe austerities (*kathinamvratam)* undertaken by Sri Bhagavan while living on the hill. There was no conscious decision on the part of

Bhagavan to lead an austere life; he simply and wholeheartedly accepted the circumstances that arose. Under no circumstance was there the thought of leaving the hill. Obtaining food for himself and the small group of devotees who chose to live with him was by no means a smooth affair; though some devotees brought food as regularly as possible, some days there would be shortage. There was this strict rule imposed by Bhagavan that everything brought to him should be shared and shared equally. There were many nights when they all had to go hungry. The caves where Sri Bhagavan stayed were stifling hot; water supply was lacking during summer months. Tiruvannamalai witnessed a terrible plague during Bhagavan's stay on the hill. There was a period when the mosquito menace was so terrible that the devotees requested Bhagavan to move out of the hill. Bhagavan refused to even consider the suggestion, while saying that those who are troubled may move out. Someone stitched a thick jacket for Bhagavan out of gunny bags and Bhagavan consented to wear it, thereby solving the problem. In spite of all these difficulties, crowds were always attracted to his divine, blissful presence.

Line 3- Kavyakantha once again refers to Bhagavan's total conquest of Kama, the greatest inner enemy. Using a poetic expression, Kavyakantha says that Bhagavan was inaccessible to the arrows (*shastra*) of the one who has the picture of Fish in his flag (*jhasha-ketana),* that is, Manmatha. When body consciousness is totally absent, how can there be feelings of Kama?

Kavyakantha ends the verse referring to the purpose of Bhagavan's earthly sojourn - that of bringing about Self-

awakening for the whole world. He uses the word hard-labour (*krishi*) of the agricultural type. Preparing the ground, sowing the seeds, irrigating the land, removing the weeds etc., are applicable in the field of spirituality too! Bhagavan prepared the minds of the devotees by his Divine Silence; his constant rejoinder to turn inwards (Who is the sufferer? Who is the doubter?Who is the 'I' that wants enlightenment?..and so on) is equivalent to sowing the seeds in the ploughed field; he irrigated the minds of the seekers with Grace flowing through his extraordinary look; he constantly protected the *sadhakas* from weeds of negative, degenerative thoughts. Every conversation would end with the exhortation that Self-Realisation alone is the purpose of this life; that alone can bestow lasting happiness; knowing 'That', everything is known and so on.

It is said that when a devotee asked Sri Bhagavan if *Vaikuntam* and other worlds mentioned in the *puranas* were real, he replied, "As real as this world." The devotee continued, "Will I be able to go to Vaikuntam and meet Lord Vishnu?" Bhagavan seems to have said, " Why not?" The devotee did not stop there and asked if he would be able to talk to Lord Vishnu. Again Sri Bhagavan seems to have said, "Why not?" The devotee then asked Bhagavan, " What would Lord Vishnu tell me?" Bhagavan smiled and said, "He will tell you 'Find out who you are!' "

Kavyakantha used to refer to Bhagavan's relentless counter to all complaints of worldly difficulties, namely, "Who has these problems?", as *Brahmastra,* the missile that brooks no counter-measures! Encountering this question, the mind will be pushed inwards and become silent.

Lest We Forget
Sri Bhadriraju (1927-82)
Goteti Raja Rao

[*Sri Bhadriraju Garu was one of the founder member of Sri Ramana Kendram, Hyderabad and a highly matured evolved soul. He was a soft spoken person with a constant sweet smile and his face radiated his spiritual stature. In the formative years of the Kendram, he was the main speaker in Telugu and the devotees eagerly looked forward to his pravachana. He was very dear to Dr K.S. who went on record to say that while he could maintain his composure when he lost his own father, he could not do so when Sri Bhadriraju Garu left his body.*

The tribute in the ***present article is written by G.Raja Rao****, son-in-law of Sri Bhadriraju Garu, a long standing member of the Kendram who is not only a sincere sadhaka but also a captivating singer. Sri Bhadriraju Garu stayed along with his family at the residence of the author of this article in Hyderabad till last. The author recollects that he was blessed to have Sri Bhadriraju's enlightening company at home and also immensely grateful to Sri Bhadriraju for bringing him too into Ramana's fold. Ed*]

Early Life

Sri Bhadriraju Bhadriraju, (referred to as 'Sri BB' for brevity), an ardent devotee of Sri Bhagavan and one of the founder members of Sri Ramana Kendram, Hyderabad, was

born in 1927 in the Vemulawada town in East Godavari Dist, A.P., into an orthodox middle class family. He was the second of five brothers and three sisters. They lost their mother in their childhood and father Sri Seetharamayya brought them up well-aided by their grand mother, in a very religious atmosphere. Right from childhood they were trained to read aloud the poems in Sri Bhagavatham, Ramayanam etc., understand and discuss their context and meanings among themselves and with friends.

Sri BB graduated in civil engineering, at Govt College, Kakinada. He married Smt.Hymavathi who was also from a religious family; they were blessed with two daughters. He joined service in PWD and worked at several places in AP in senior capacity. He was acclaimed as a very dedicated, punctual and sincere officer, never tolerating any corrupt practices. Those engineers who were trained by him in 1970s in their early career recollect even today with gratitude that they are blessed as their perceptions and lives have changed remarkably for good after working with Sri BB. Even after decades of their service with various officers, they consider him still as 'the best of men' they ever came across. Sri BB, on the religious side, out of devotion to Lord Rama, took active part and was instrumental in constructing a ***'Ramalayam'*** (Temple ***of Rama)*** in the Mothugudem village during his service at Lower Sileru project.

Into Sri Bhagavan's Fold:

Though initially he was largely drawn to the literature on Sri Ramakrishna Paramahamsa and Sri Vivekananda, it was

in the year 1967 that Sri BB came into contact with Sri BVLN Raju, who was later to become popular as "***Satguru Sri Nannagaru of Jinnur"***. Sri Nannagaru spoke to him about Sri Bhagavan Ramana and gave the book "***WHO AM I?"***. That single incident changed his life. Though initially Sri BB found the book very dry and uninteresting, very soon he felt immense influence of Sri Bhagavan's teaching on him and unmistakably found himself drawn into His fold. In due course he became an ardent devotee of Sri Bhagavan. His conviction was firm that Sri Bhagavan is the ultimate refuge and there is no need for him to think about any other guru or path. Thereafter he used to meet Sri Nannagaru frequently and discuss about Sri Bhagavan and His teachings. Sri Nannagaru later was mentioning in his discourses at several places that Sri Bhagavan, in a dream, revealed to him that Sri BB was not an outsider or a stranger but he and Sri BB were brothers in their previous birth. (In the name Nannagaru, 'Nanna' means 'father' and interestingly, Sri BB too used to be addressed by his kith and kin as 'Nanna Rao'). Sri BB started visiting Sri Ramanasramam and meeting several senior devotees, intently learning about their experiences with Sri Bhagavan as well as the sadhana aspects.

Sri Ramana Kendram, Hyderabad:

In the year 1979, in response to the call of Dr KS through the *Deccan Chronicle,* Sri BB attended the Ramana Satsang at 'Hindi Mahavidyalaya' at Hyderabad. Very soon he became a regular, active and a prominent member of the Sri

Ramana Kendram. While Dr KS gave talks on *Upadesa Saram* and Sri KR Subramaniam on *Ramana Gita*, Sri BB used to talk in telugu, on Akshramanamala. He had a natural skill to add a little sense of humour to the subject and make the talk very interesting. Very soon Dr KS and the like-minded Sri BB grew intimate. The very name or thought of Bhagavan brought them to tears. With the advent of Sri BB as well as others, Dr KS felt extremely fulfilled about the intended purpose of founding the Hyderabad Kendram. While on a visit to Sri Ramanashram, Sri BB happened to meet, among others, Sri Balarama Reddy garu. It is remarkable that Sri Reddy garu broke his long vow of mouna, just to have a conversation with Sri BB.

The Great Miracle:

Once Sri BB and several Kendram members, including Smt & Sri G.V.Rajeswara Rao, were on a visit to Ashramam and eventually undertook the *Giri Pradakshinam*. His wife Smt Hymavathi earlier had a paralytic attack and could not walk more than a few steps even at home. As she accompanied him to the *Ashram*, Sri BB suggested to her that, having come all the way, she may attempt to walk just a few steps along with other devotees as a formality, and then return to the *Ashram*. Though starting reluctantly, she slowly picked up and surprisingly continued to walk without any complaint or trouble to the wonder of all the others. When asked by the surprised co-devotees about this, she disclosed that ***Sri Bhagavan appeared before her with koupeena and hand-stick, was calling her as 'Amma'***

and encouraging her to walk and move forward. Thus she completed almost full pradakshinam to the amazement of all co-devotees. It is a wonder of wonders. What greater proof is required than this that Sri Bhagavan's Grace can make impossible things possible!

Sri BB used to conduct regular Ramana Satsangs every Thursday evening at his residence. Several Kendram devotees including Dr KS and Sri J.Krishnamurthy used to attend. Also he was daily meeting Sri Krishnabhikshu, the very well known and senior Ramana devotee who was staying a few doors away and hear about Sri Bhagavan to his heart's content.

Detachment gradually overtook Sri BB and his focus converged on Sri Bhagavan. In matters of welfare of family members, he used to say '***one should have only concern, not worry'*** for them. When facing any difficulty in day-to-day life, he would imagine how Sri Ramana would have reacted in such a situation, and try to react similarly thereby attaining abundant peace.

Very soon he took a surprising decision that he would go and settle at Sri Ramanasramam for the rest of his life. Though his family members never agreed to it, he would not budge. Even when it came to the question of his ailing wife who needed constant medical attention, he would just say dispassionately and firmly that if she wanted she could also just join him at the *Ashramam*.

Reaching Sri Bhagavan's Abode:

Sri BB started planning to settle at the Ashramam and applied for voluntary retirement in 1982 and relinquished his

job. He went to Narasapur, a town near Jinnur and had regular full-day Satsangs with Sri NannaGaru for about 15 days. But, as destiny would have it, before his wish of settling at Ashramam was fulfilled, Ramana called him to His abode. On 25th June, 1982 after the usual morning prayer at his residence at Hyderabad, he complained of pain in the chest, and uttered loudly the name of "Ramana" three times. Those were his final three words before he breathed his last.

Dr KS, who was treating Sri BB as more than a family member was shocked at the news. So also were other Kendram members. Dr KS, along with other devotees, spent a long time beside the body chanting "Arunachala Siva" and the following day attended, along with a large number of Kendram members, the final rites of the mortal remains.

The following Sunday while paying tribute to Sri BB at the Kendram, Dr KS broke down several times and with uncontrollable tears, he disclosed that he did not shed tears so profusely even when he lost his father.

Last but not the least, the spiritual status of Sri BB is evident from the fact that Sri NannaGaru of Jinnur, who was treated as a Jnani as well as an Incarnation himself by thousands of his devotees, reverently displayed, at the entrance to his Jinnur residence, ***the photo of Sri BHADRIRAJU on par with and in the same format as that of the pictures of Sri Arunachaleswara and Sri Bhagavan.*** A spotless life, extreme devotion to Sri Bhagavan culminating in the utterance of name 'Ramana' in his last moments, and perhaps a spiritual attainment beyond all these, must have bestowed on him a place of such an extraordinary distinction.

Saints Of Periapuranam
Meyporul Nayanar

Meyporul Nayanar was a pious king. He is referred to as **Satyartha** in SivabhakthaVilasam. Both Meyporul and Satyartha mean the same: Absolute Truth. He ruled over the land of Sethi, with Tirukkovalur as the capital. He was chivalrous and brave. He fought many battles and was always victorious. There was peace and plenty in his kingdom. People worshipped him as the living God. He was well versed in the Agamas. He was an ardent devotee of Lord Siva. To him Siva and His devotees, adorned with matted locks, *Rudraksham* and sacred ashes represented the Absolute Truth and all the rest of the world was straw. He saw everything as Sivamayam. Siva Bhaktas enjoyed absolute freedom in his country: they were honoured by the king and the people alike. Though he functioned as the king, his mind was always at the Lord's Feet.

Nayanar's fame soon spread far and wide. This evoked the jealousy of Mukthanathan, the king of the neighbouring state. He collected a big army and attacked Nayanar several times; but he was repeatedly defeated. So, Mukthanathan resorted to foul play. One day, he disguised himself as a Siva Yogi (for he knew that Nayanar had supreme devotion to Siva Bhaktas) and entered the palace at night. The gate-keepers did not question him, but allowed him to proceed. Dathan, the faithful and intelligent servant of Nayanar, was guarding the bedroom in which the king was sleeping. When the Siva Yogi approached the bedroom, Dathan tried to dissuade him from disturbing the king's sleep; but the Yogi

refused to listen, saying: 'I have some secret Shastra to teach the king. I cannot wait.' So, Dathan had to allow the Yogi to enter the bedroom of the king, though he was a little suspicious. Nayanar's wife got up and, finding a Siva Yogi in the room, quickly awakened her husband.

The Siva Yogi told the king that the Shastra was a great secret, revealed by the Lord Himself, and that only the king was entitled to hear it. At once the king sent the queen away and prostrated before the Yogi, ready to receive the secret. At that instant,the Siva Yogi, who was none else than the jealous king Muthanathan, quickly stabbed Nayanar on his back, with a knife he had kept hidden.

Sekkizhar, the poet says here that even though the Nayanar was betrayed in this manner, the victory was still his because Meyporul Nayanar uttered these extraordinary words: *" Even if someone puts on the mask of asceticism, he still represents the True Being!"*

At that time Dathan entered the room and found the king on the floor in a pool of blood and Mukthanathan with a knife in his hand. He was ready to strike down Mukthanathan, when the dying Nayanar said: 'Datha, he is our man. He has the appearance of a Siva Yogi and so must be honoured as one. Do not harm him. Kindly escort him to the borders of our kingdom, and see that he is unharmed.' Dathan obeyed the commands of his master.

As he was escorting Mukthanathan, the people who had heard what happened went to attack Mukthanathan, but, as soon as Dathan told them of the king's commands, they withdrew, admiring the supreme devotion of their king. Thus, Mukthanathan was safely escorted out of the kingdom.

Dathan hastened back to the palace to convey this news to the dying king who was anxiously waiting for it. As soon as Dathan conveyed the news to the king, the Nayanar called all his Ministers and relatives to his bedside, and spoke to them as follows: 'It is our duty to serve the Bhaktas. They must be honoured and worshipped at all times and under all circumstances. Let our people walk in the footsteps of the Siva Bhaktas. Let the country be flooded with Siva Bhaktas. By their blessings, let peace and prosperity reign in our land.' With these words, he closed his eyes and meditated on Lord Siva.

Lord Siva at once appeared before him and blessed him as follows: 'I am immensely pleased with your unquestioning devotion to My Bhaktas, and your universal love. Even in a murderer you saw Me. You are therefore fit to reach the Highest Abode which even the Devas cannot hope to reach.' With these words the Lord disappeared and Meyporul Nayanar also attained His Abode.

Kaupinavanthah Khalu Bhagyavantah

(Fortunate are Those With a Mere Loincloth)-(Letter dated 5th February 1946)

By SuriNagamma

You know, off and on, Bhagavan has been going through Sri Ramana Leela, which has recently been received from the printers. In that connection, Rangaswami asked yesterday, "Has the story about the towel been written in it?" As it was not in the book, Bhagavan told us as follows:

"About forty years back — perhaps in 1906 — when I was in Pachiamman Koil, I had with me only one Malayalam towel. It was given to me by somebody. As the material was flimsy it became worn out within two months and was torn in several places. Palaniswami was not in town. I had therefore to look after the cooking and all other domestic work. As I used to dry my feet and hands with the towel every now and then, it got all sorts of colours. Its condition would be seen if I used it as a cover for the body. So I used to roll it and keep it near at hand. What did it matter to me? It was enough if the required work gets done with its help. After bathing, I used to dry myself with the towel, and then put it out to dry. I used to guard it carefully so that no one else would know about it. One day a mischievous little boy saw when I was drying it, and said, 'Swami, Swami, this towel is required by the Governor. He has asked me to get it from you. Please give it to me.' So saying he mischievously stretched out his hand. 'Oh, dear! This towel! No, I cannot give it. Go away!' I said.

"As that towel gradually got torn more and more with a thousand holes in it, I ceased to keep it with me lest it should be seen by Sesha Iyer and others. I used it after my bath, and then after drying it, hid it in a hole in the trunk of a tree within the temple precincts. One day, when I went out somewhere, Sesha Iyer and others, while searching for something else, happened to search that hole in the tree trunk, and found the towel. Seeing its condition and blaming themselves for their neglect, they began offering profuse apologies when I returned. 'What is the matter?' I asked.

‘Is it this towel with a thousand holes that you are daily drying your body with after your bath? Shame on our devotion to you! We could not find out even this.’ So saying, they brought several bundles of towels.

“Something else also happened before this. My *kaupinam* got torn. I do not usually ask anyone for anything. Bodily privacy has however to be maintained. Where could I get a needle and thread available to mend the *kaupinam?* At last, I got hold of a thorn, made a hole in it, took out a thread from the kaupinam itself, put it into the hole and thus mended the cloth, and, so as to hide the place where it was mended, I used to fold it suitably before putting it on. Time passed like that. What do we need? Such were those days!” said Bhagavan.

It was quite natural for him to tell us all this but we who heard him felt deeply grieved. Having heard this incident from Bhagavan some time back, Muruganar is reported to have written a verse. The purport of that verse is:

“Oh, Venkata Ramana, who wore a *kaupinam* mended by a thorn, and who was served by Indra as a towel with a thousand eyes.”

(Source: Mountain Path, Aradhana 1997)

This ego - this enemy of the Self , concealed like a thorn in the throat – take it out with the instrument of discrimination, and enjoy the blissfulness of your own kingdom to your heart’s content.

Viveka Chudamani – Verse 307

SANKALPAM

Early one morning, Bhagavan was in the kitchen, cutting vegetables. A few devotees were also there, busy with various jobs. After a few minutes, Sundaram requested Bhagavan to permit him to go for *Giripradakshinam.* The other devotees protested vehemently, saying that there was a lot of work to be done, and Sundaram was needed in the kitchen.

Bhagavan asked Sundaram, “Have you made a *sankalpam* (vow) to go for *Giripradakshinam?*” Sundaram replied, “No, Bhagavan, it is nothing so serious. It is just that I was planning to go with someone last night, but could not make it; so I thought I would go now.”

Bhagavan said, “So you made this *sankalpam* last night itself! Then you have to fulfill it now, no question about that. You don’t have to do anything here. Go and fulfill your vow. That is most important.” (Source: Ramana Thiruvilayadal Thirattu)

Life Subscription (15 years): Rs.750/- Annual Subscription: Rs.80/- (Cash/M.O./ D.D./Cheque only), favouring **Sri Ramana Kendram, Hyderabad.** Add Rs.15/- for outstation cheques. Outside India **U.S.$125. (Life) U.S. $ 10 (Annual).**
Donations in favour of Sri Ramana Kendram, Hyderabad are exempt (50%) from Income Tax under Section 80G.

Printed & Published by **Sri P. Keshava Reddy** on behalf of **Sri Ramana Kendram** and printed at Reddy Printers, 1-9-809, Adikmet, Hyderabad-500 044 and published from **Sri Ramana Kendram** at 2-2-1109/A, Batakammakunta, Hyderabad-500 013, Editor: **Dr. V. Ramadas Murthy,** Managing Editor: **G. Durga Prasad.**

Address of Sri Ramanasramam: Tiruvannamalai, Tamilnadu-606 603.
Ph.04175-237200, Office No.: 04175-236624
email: ashram@gururamana.org
For Accommodation: email: stay@gururamana.org
Phone: 04175-237400, website: www.sriramanamaharshi.org